СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNIJE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

CVRIA
LUXEMBOURG

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 26 listopada 2026 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich – Dyrektywa 93/13/EWG – Umowa kredytu hipotecznego – Warunek umowny przewidujący zmienną stopę procentową ustalaną na podstawie wskaźnika referencyjnego „Warsaw Interbank Offered Rate” (WIBOR) – Uregulowania państwa członkowskiego przewidujące ustawową wysokość odsetek maksymalnych ustaloną na podstawie stopy referencyjnej narodowego banku tego państwa – Zmienna stopa procentowa niemogąca przekraczać ustawowej wysokości odsetek maksymalnych – Artykuł 3 ust. 1 – Ocena nieuczciwego charakteru

W sprawie C-607/25 [Koź][i]

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sąd Okręgowy w Krakowie (Polska) postanowieniem z dnia 28 lipca 2025 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 15 września 2025 r., w postępowaniu:

**CT**

przeciwko

**BNP Paribas Bank Polska S.A.,**

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: N. Fenger, prezes izby, S. Rodin i O. Spineanu-Matei (sprawozdawczyni), sędziowie,

rzecznik generalny: L. Medina,

* Język postępowania: polski.

[i] Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

sekretarz: V. Di Bucci,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu CT – S. Frejowski, radca prawny, oraz A. Twardygrosz-Smolec, adwokat,

– w imieniu BNP Paribas Bank Polska S.A. – K.J. Bogusz-Grześkiewicz, T. Duda i B. Gessel-Kalinowska vel Kalisz, radcowie prawni,

– w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu Komisji Europejskiej – M. Brauhoff i P. Kienapfel, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzeczniczki generalnej, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy CT, konsumentem, a BNP Paribas Bank Polska S.A. (zwanym dalej „BNP Paribas”), bankiem z siedzibą w Polsce, w przedmiocie, po pierwsze, bezskuteczności określonych warunków umowy o kredyt hipoteczny przewidujących zmienną stopę procentową, a po drugie, zwrotu kwot zapłaconych przez konsumenta temu bankowi w wykonaniu tej umowy.

## Ramy prawne

### *Prawo Unii*

*Dyrektywa 93/13*

3 Motywy trzynasty i szesnasty dyrektywy 93/13 mają następujące brzmienie:

„zakłada się, iż obowiązujące w państwach członkowskich przepisy ustawowe i wykonawcze, które bezpośrednio lub pośrednio ustalają warunki umów konsumenckich, nie zawierają nieuczciwych warunków; w związku z tym nie

wydaje się konieczne rozpatrywanie warunków umowy, które są zgodne z obowiązującymi przepisami ustawowymi lub wykonawczymi oraz zgodne z zasadami lub postanowieniami konwencji międzynarodowych, których stronami są państwa członkowskie lub Wspólnota [Europejska]; użyte w art. 1 ust. 2 sformułowanie »obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze« obejmuje również zasady, które zgodnie z prawem będą stosowane między umawiającymi się stronami z zastrzeżeniem, że nie dokonano żadnych innych uzgodnień;

[…]

[…] sprzedawca lub dostawca [przedsiębiorca] spełnia wymóg działania w dobrej wierze, jeżeli traktuje on drugą stronę umowy w sposób sprawiedliwy i słuszny, należycie uwzględniając jej prawnie uzasadnione roszczenia".

4 Zgodnie z art. 1 ust. 2 tej dyrektywy:

„Warunki umowy odzwierciedlające obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze oraz postanowienia lub zasady konwencji międzynarodowych, których stroną są państwa członkowskie lub Wspólnota, zwłaszcza w dziedzinie transportu, nie będą podlegały przepisom niniejszej dyrektywy".

5 Artykuł 3 ust. 1 rzeczonej dyrektywy stanowi:

„Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta".

6 Artykuł 4 ust. 2 tejże dyrektywy stanowi:

„Ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem".

7 Artykuł 5 dyrektywy 93/13 ma następujące brzmienie:

„W przypadku umów, w których wszystkie lub niektóre z przedstawianych konsumentowi warunków wyrażone są na piśmie, warunki te muszą zawsze być sporządzone prostym i zrozumiałym językiem. […]".

*Dyrektywa 2014/17/UE*

8 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniająca dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. 2014, L 60, s. 34) w art. 17 ust. 6 stanowi:

„W przypadku gdy dana umowa o kredyt dopuszcza zmiany stopy oprocentowania kredytu, państwa członkowskie zapewniają, by konsument był informowany – przynajmniej za pomocą [europejskiego znormalizowanego arkusza informacyjnego (ESIS)] – na temat ewentualnych skutków, jakie odnośne zmiany mogą mieć dla należnych kwot i dla [rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO)]. Dokonuje się tego poprzez przedstawienie konsumentowi dodatkowej RRSO, która obrazuje ewentualne ryzyka związane ze znaczącym wzrostem stopy oprocentowania kredytu. W przypadku gdy stopa oprocentowania kredytu nie podlega górnym limitom, informacji tej towarzyszy ostrzeżenie podkreślające, że całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wykazany w [R]RSO, może ulec zmianie. […]”.

9 Załącznik II do dyrektywy 2014/17 dotyczy ESIS, a jego część B odnosi się do „wskazówek dotyczących wypełniania arkusza ESIS”. Ta część B zawiera sekcję 4, zatytułowaną „Stopa oprocentowania i inne koszty”. Punkt 2 akapit drugi tej sekcji 4 stanowi:

„W przypadku gdy stopa oprocentowania jest zmienna, podaje się następujące informacje: a) założenia przyjęte do obliczenia RRSO; b) w odpowiednich przypadkach – mające zastosowanie górne i dolne limity oraz c) ostrzeżenie, że zmienność może wpłynąć na faktyczny poziom RRSO. Aby zwrócić na ten fakt uwagę konsumenta, ostrzeżenie to musi być naniesione większą czcionką i odznaczać się od podstawowego tekstu ESIS. Ostrzeżeniu towarzyszy poglądowy przykład dotyczący RRSO. W przypadku istnienia górnego limitu w odniesieniu do stopy oprocentowania kredytu, w przykładzie tym przyjmuje się, że stopa oprocentowania kredytu przy najbliższej sprzyjającej okazji wzrośnie do najwyższego poziomu przewidzianego w umowie o kredyt. Jeżeli górny limit nie istnieje, w przykładzie podaje się RRSO przy najwyższej stopie oprocentowania kredytu na co najmniej 20 lat, a w przypadku gdy dostępne są dane potrzebne do obliczenia stopy oprocentowania kredytu na okres krótszy niż 20 lat – w najdłuższym okresie, dla jakiego dane takie są dostępne, w oparciu o, w odpowiednich przypadkach, najwyższą wartość dowolnej zewnętrznej stopy referencyjnej wykorzystanej do obliczenia stopy oprocentowania kredytu lub najwyższą wartość stopy odniesienia określonej przez właściwy organ lub [Europejski Urząd Nadzoru Bankowego], w przypadku gdy kredytodawca nie korzysta z zewnętrznej stopy referencyjnej. […]”.

*Rozporządzenie (UE) 2016/1011*

10 Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz.U. 2016, L 171, s. 1):

„Niniejsze rozporządzenie wprowadza wspólne ramy mające na celu zapewnienie dokładności i rzetelności indeksów stosowanych w Unii [Europejskiej] jako wskaźniki referencyjne w instrumentach i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych. Niniejsze rozporządzenie przyczynia się w ten sposób do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego, zapewniając jednocześnie wysoki poziom ochrony konsumentów i inwestorów”.

11 Zgodnie z art. 20 ust. 1 tego rozporządzenia Komisja Europejska jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych w celu sporządzenia wykazu kluczowych wskaźników referencyjnych i dokonywania co najmniej co dwa lata jego przeglądu.

*Rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/1368*

12 Na podstawie art. 20 ust. 1 rozporządzenia 2016/1011 Komisja przyjęła rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/1368 z dnia 11 sierpnia 2016 r. ustanawiające wykaz kluczowych wskaźników referencyjnych stosowanych na rynkach finansowych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 (Dz.U. 2016, L 217, s. 1). Rozporządzenie wykonawcze 2016/1368 zostało zmienione rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2019/482 z dnia 22 marca 2019 r. (Dz.U. 2019, L 82, s. 26), które weszło w życie w dniu 26 marca 2019 r.

13 Załącznik do rozporządzenia wykonawczego 2016/1368, zmienionego rozporządzeniem 2019/482, zawierał w chwili wystąpienia okoliczności faktycznych leżących u podstaw sporu w postępowaniu głównym wykaz kluczowych wskaźników referencyjnych, który pod numerem 5 wskazywał wskaźnik referencyjny „Warsaw Interbank Offered Rate” (WIBOR).

***Prawo polskie***

*Kodeks cywilny*

14 Artykuł 359 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r., nr 16, poz. 93), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej „k.c.”), stanowi:

„§ 1. Odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu.

§ 2. Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych.

§ $2^1$. Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne).

§ $2^2$. Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.

§ $2^3$. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

[…]

§ 4. Minister Sprawiedliwości ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej »Monitor Polski«, wysokość odsetek ustawowych”.

*Ustawa o kredycie hipotecznym*

15 Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. z 2017 r., poz. 819), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwana dalej „ustawą o kredycie hipotecznym”), stanowi w art. 29 ust. 2:

„Jeżeli strony nie uzgodniły stałej stopy oprocentowania kredytu hipotecznego, sposób ustalania stopy procentowej, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, określa się jako wartość wskaźnika referencyjnego oraz wysokość marży ustalonej w umowie o kredyt hipoteczny”.

## Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

16 W dniu 18 września 2019 r. CT złożył u pośrednika kredytowego wniosek o wstępną ocenę możliwości ubiegania się o kredyt hipoteczny, który to wniosek zawierał oświadczenie potwierdzające, że CT otrzymał od banku „informacje niezbędne do podjęcia decyzji w zakresie zaciąganego zobowiązania kredytowego” oraz że był świadomy związanego z tym ryzyka.

17 Przed złożeniem wniosku o udzielenie kredytu hipotecznego CT otrzymał od BNP Paribas informacje zawarte w szczególności w dokumencie sporządzonym w dniu 1 kwietnia 2019 r., dotyczące zasadniczo, po pierwsze, kosztów kredytu hipotecznego w przypadku niekorzystnej dla kredytobiorcy zmiany stopy procentowej/kursu waluty, a także ryzyka związanego ze zmiennym oprocentowaniem, a po drugie, cech kredytu, który zamierzał zaciągnąć, w szczególności rodzaju stopy oprocentowania kredytu hipotecznego i sposobu jego ustalenia, w tym rodzaju wskaźnika referencyjnego stosowanego w umowie, jego definicji oraz miejsca publikacji jego wartości.

18 Informacje te były poparte symulacją w formie tabeli ilustrującej zmiany kosztów kredytu z uwzględnieniem ryzyka zmiennej stopy procentowej oraz wpływu zmiany tej stopy na wysokość miesięcznych rat kredytu.

19 CT został również poinformowany o wpływie, jaki na RRSO oraz na miesięczną ratę kredytu będzie miał wzrost stopy procentowej do maksymalnej wysokości odsetek określonej w art. 359 § $2^1$ k.c., czyli dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (zwanej dalej „ustawową wysokością odsetek maksymalnych”), wynoszącej wówczas 10 %.

20 CT otrzymał dokument zawierający oświadczenie, zgodnie z którym potwierdzał, że został poinformowany, iż oprocentowanie kredytu jest zmienne i w okresie obowiązywania umowy może ulec podwyższeniu w związku ze wzrostem stopy referencyjnej WIBOR, co spowoduje podwyższenie kwoty raty kapitało-odsetkowej przypadającej do spłaty.

21 CT złożył następnie wniosek o zawarcie umowy o kredyt hipoteczny, wskazujący, że zapoznał się z formularzem informacyjnym i że oświadczenia złożone przez niego we wniosku, o którym mowa w pkt 16, były zgodne z prawdą i nie uległy zmianie.

22 W dniu 18 grudnia 2019 r. strony zawarły umowę o kredyt hipoteczny na cele budowy, w tym na przebudowę i rozbudowę domu jednorodzinnego oraz spłatę kredytów zaciągniętych na cele mieszkaniowe, a całkowita kwota kredytu wynosiła 420 000 złotych polskich (PLN) (około 98 353 EUR) i podlegała spłacie przez okres 30 lat. Ta umowa kredytu przewidywała zmienną stopę procentową, ustaloną na podstawie wskaźnika referencyjnego WIBOR 3M, który w dniu zawarcia tej umowy wynosił 1,7 %, oraz stałej marży banku w wysokości 2,7 % (zwaną dalej „spornym warunkiem umowy”).

23 W ogólnych warunkach umowy o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego wskazano, po pierwsze, że od kredytu naliczane są odsetki, obliczane według zmiennej stopy oprocentowania odpowiadającej sumie stopy referencyjnej WIBOR 3M lub WIBOR 6M, zaokrąglonej do drugiego miejsca po przecinku, i marży banku, a po drugie, że zmiana stopy oprocentowania będzie mieć wpływ na wielkość ekspozycji na ryzyko kredytowe oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych kredytu.

24 Zgodnie z tymi warunkami, w przypadku gdy w okresie obowiązywania umowy stopa oprocentowania będzie wyższa niż ustawowa wysokość odsetek maksymalnych, bank pobiera odsetki w tej ostatniej wysokości.

25 Od dnia 31 grudnia 2019 r. do dnia 1 lipca 2024 r. stopa oprocentowania umowy o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego, wynosząca w dniu zawarcia tej umowy 4,4 %, ulegała wahaniom od 1,71 % do 8,92 %.

26 W okresie od dnia 18 grudnia 2019 r. do dnia 17 czerwca 2024 r. CT dokonał wpłat na łączną kwotę 98 340,46 PLN (około 23 028 EUR), z czego

26 358,40 PLN (około 6172 EUR) z tytułu rat kapitałowych oraz 71 982,06 PLN (około 16 856 EUR) z tytułu rat odsetkowych.

27 Pozwem wniesionym do Sądu Okręgowego w Krakowie (Polska), będącego sądem odsyłającym, CT wniósł w istocie o ustalenie nieuczciwego charakteru określonych warunków umowy o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego, w tym warunku przewidującego zastosowanie zmiennej stopy procentowej, uznanie tych warunków za bezskuteczne wobec niego przy jednoczesnym pozostawieniu tej umowy w mocy z oprocentowaniem obliczonym w oparciu o wskaźnik WIBOR obowiązujący w dniu zawarcia umowy oraz marżę banku, a także zasądzenie od BNP Paribas zwrotu kwot nienależnie zapłaconych w wykonaniu tej umowy.

28 W uzasadnieniu pozwu CT kwestionuje prawidłowość wykonania przez BNP Paribas obowiązków informacyjnych w odniesieniu do ryzyka związanego ze zmienną stopą procentową obliczoną w oparciu o wskaźnik WIBOR.

29 Podnosi on w szczególności, że bank wprowadził go w błąd co do metody ustalania oprocentowania kredytu, co doprowadziło go do błędnego przekonania, że wskaźnik WIBOR zawsze odzwierciedla obiektywne dane mające źródło w rzeczywistych transakcjach rynku międzybankowego. Twierdzi on również, że nie został przez bank poinformowany o fakcie, że dane dotyczące tego wskaźnika znajdowały się przede wszystkim w dokumentacji administratora WIBOR, o czynnikach mogących powodować wahania wspomnianego wskaźnika, a także o wpływie zmiany tego wskaźnika na wysokość miesięcznych rat spłaty, zarówno w części odsetkowej, jak i kapitałowej, w sposób umożliwiający mu przewidzenie zmiany kosztów na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów.

30 BNP Paribas twierdzi, że prawidłowo poinformował kredytobiorcę o ryzyku związanym ze zmienną stopą procentową oraz o metodzie ustalania tej stopy zgodnie z obowiązującymi przepisami.

31 W tym kontekście sąd odsyłający uważa, że główny problem związany ze wskaźnikiem referencyjnym WIBOR nie dotyczy mechanizmu jego ustalania, lecz sposobu jego stosowania, to znaczy braku wyznaczenia granic jego wzrostu w trakcie wykonywania umowy. Brak takich granic pozwala na wzrost stopy procentowej i w odniesieniu do konsumenta powoduje zwiększenie obciążenia finansowego z tytułu odsetek, stwarzając w ten sposób ryzyko naruszenia równowagi w stosunku umownym, co mogłoby być sprzeczne z art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13.

32 Zdaniem tego sądu, o ile prawdą jest, że zmiana wskaźnika referencyjnego WIBOR może działać również na korzyść konsumenta, o tyle ze względu na nierówność pozycji stron umowy o kredyt wzrost wartości tego wskaźnika wpływa na sytuację konsumenta w stopniu nieporównywalnie dotkliwszym niż ma to miejsce w przypadku spadku tej wartości w odniesieniu do sytuacji banku.

33 W konsekwencji sama okoliczność, że zmiany wskaźnika referencyjnego WIBOR mogą również mieć negatywne skutki w odniesieniu do przedsiębiorcy, nie pozwala na stwierdzenie, że sporny warunek umowy zapewnia rzeczywistą równowagę praw i obowiązków stron umowy o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego. W celu zachowania takiej równowagi ryzyko związane ze wzrostem stopy procentowej powinno zostać rozłożone między tymi stronami.

34 Sąd odsyłający podnosi, że wprowadzenie instytucji maksymalnych odsetek kapitałowych, przewidzianej w art. 359 § $2^1$ k.c., nie pozwala na stwierdzenie, że cel założony w art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 jest realizowany.

35 W tym względzie sąd ten zauważa, że ustawowa wysokość odsetek maksymalnych nie jest stała, gdyż jest obliczana na podstawie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego. W sprawie w postępowaniu głównym, w latach 2019–2025, jej zmiany nie były ani rzadkie, gdyż było ich 17, ani nieznaczne, gdyż w dniu zawarcia umowy o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego wynosiła ona 10 %, a następnie wahała się od 7,2 do 20,5 %.

36 W związku z tym zdaniem tego sądu, mimo przekazanych konsumentowi informacji dotyczących ryzyka związanego ze zmienną stopą procentową, ów konsument nie jest w stanie przewidzieć ewentualnego wzrostu, po pierwsze, wskaźnika referencyjnego WIBOR lub marży banku, a po drugie, ustawowej wysokości odsetek maksymalnych, a co za tym idzie, nie jest w stanie ocenić finansowego obciążenia w okresie obowiązywania umowy. Ten brak przewidywalności jest jeszcze bardziej niekorzystny w przypadku kredytu hipotecznego ze względu na zazwyczaj znaczną kwotę kredytu i stosunkowo długi okres obowiązywania umowy o kredyt.

37 Sąd odsyłający wyjaśnia wreszcie, że sporny warunek umowy nie jest objęty wyłączeniem ze stosowania dyrektywy 93/13, przewidzianym w jej art. 1 ust. 2, gdyż art. 29 ust. 2 ustawy o kredycie hipotecznym ogranicza się do ustanowienia metody ustalania zmiennej stopy procentowej, nie określając przy tym praw i obowiązków stron umowy o kredyt.

38 W tych okolicznościach Sąd Okręgowy w Krakowie postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy regulacja krajowa określająca sposób ustalania zmiennej stopy oprocentowania jako wartości wskaźnika referencyjnego oraz wysokości marży ustalonej w umowie o kredyt hipoteczny […] zapewnia rzeczywistą równowagę stron umowy w rozumieniu art. 3 ust. 1 [dyrektywy 93/13], jeżeli przepisy prawa krajowego nie określają maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu wartości wskaźnika referencyjnego oraz maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu wysokości marży w okresie obowiązywania umowy, zaś maksymalna wysokość dopuszczalnego oprocentowania wynikająca z przepisów krajowych o odsetkach

maksymalnych umownych może ulegać zamianie w całym okresie obowiązywania umowy?”.

## W przedmiocie pytania prejudycjalnego

### *W przedmiocie dopuszczalności*

39 BNP Paribas podnosi zarzut niedopuszczalności pytania prejudycjalnego.

40 Przede wszystkim twierdzi on, że pytanie to dotyczy wykładni prawa krajowego w zakresie, w jakim sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy uregulowania krajowe zezwalające na zawarcie umowy o kredyt o zmiennej stopie procentowej, bez określenia maksymalnych granic wzrostu wartości wskaźnika referencyjnego i marży banku, które składają się na tę stopę procentową, są zgodne z art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13.

41 BNP Paribas twierdzi ponadto, że pytanie to opiera się, przynajmniej częściowo, na błędnym założeniu faktycznym, ponieważ w niniejszej sprawie marża banku, wchodząca w skład stopy procentowej umowy o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego, nie jest zmienna.

42 Wreszcie, podnosi on, że sporny warunek umowy dotyczy głównego przedmiotu umowy i w związku z tym nie może być przedmiotem oceny pod kątem jego nieuczciwego charakteru, chyba że nie spełnia wymogu przejrzystości. Sąd odsyłający nie wyraził jednak żadnych wątpliwości w tej kwestii.

43 W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że Trybunał nie może wydać orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego, gdy jest oczywiste, że wykładnia lub ocena ważności przepisu prawa Unii, o które zwrócił się sąd krajowy, nie mają żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje elementami stanu faktycznego albo prawnego, które są konieczne do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu przedstawione (zob. wyroki: z dnia 15 grudnia 1995 r., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, pkt 61; z dnia 5 lutego 2026 r., Fidenato, C-364/24 i C-393/24, EU:C:2026:67, pkt 29).

44 Jak wynika z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, marża banku, która wraz ze wskaźnikiem referencyjnym WIBOR składa się na stopę procentową przewidzianą w umowie o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego, nie jest zmienna. W związku z tym w zakresie, w jakim pytanie sądu odsyłającego dotyczy braku określenia w uregulowaniach krajowych będących przedmiotem postępowania głównego maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu tej marży, pytanie to nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym. Jest ono zatem w tym zakresie niedopuszczalne.

45 W drugiej kolejności należy przypomnieć, że system współpracy ustanowiony w art. 267 TFUE opiera się na wyraźnym rozdziale kompetencji pomiędzy sądami krajowymi a Trybunałem. W ramach postępowania wszczętego na podstawie tego art. 267 wykładnia przepisów prawa krajowego należy do sądów państw członkowskich, a nie do Trybunału; do tego ostatniego nie należy zatem orzekanie w przedmiocie zgodności norm prawa krajowego z postanowieniami prawa Unii. Natomiast zadaniem Trybunału jest dostarczenie sądowi krajowemu wszystkich elementów wykładni prawa Unii, które mogą mu być pomocne w dokonaniu oceny zgodności norm prawa krajowego z uregulowaniami Unii (wyrok z dnia 12 marca 2026 r., Zirvatta, C-597/24, EU:C:2026:198, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).

46 W niniejszej sprawie, o ile prawdą jest, że z formalnego punktu widzenia sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o wydanie orzeczenia w przedmiocie zakresu, w jakim uregulowania krajowe będące przedmiotem postępowania głównego zapewniają rzeczywistą równowagę między stronami umowy w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13, i w związku z tym wydaje się zwracać się do Trybunału z pytaniem o zgodność tych uregulowań z prawem Unii, o tyle Trybunał może udzielić użytecznej odpowiedzi na zadane pytanie poprzez dostarczenie temu sądowi elementów wykładni prawa Unii, które pozwolą mu na samodzielne orzeczenie o zgodności prawa krajowego z prawem Unii. W konsekwencji, w zakresie, w jakim pytanie to dotyczy wykładni prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia (zob. podobnie wyrok z dnia 12 marca 2026 r., Zirvatta, C-597/24, EU:C:2026:198, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo).

47 W trzeciej kolejności okoliczność, że sąd odsyłający nie zwraca się do Trybunału na wstępie z pytaniem dotyczącym wymogu przejrzystości, który musi spełniać warunek taki jak sporny warunek umowy, nie prowadzi do niedopuszczalności pytania prejudycjalnego.

48 Jak bowiem wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, wyłącznie do sądu krajowego, przed którym toczy się postępowanie i który musi przyjąć odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy, zarówno ocena, czy do wydania wyroku jest mu niezbędne uzyskanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jak i znaczenia przedstawionych Trybunałowi pytań (zob. wyroki: z dnia 29 listopada 1978 r., Redmond, 83/78, EU:C:1978:214, pkt 25; a także z dnia 2 lipca 2026 r., Traugott Ickeroth, C-67/25, EU:C:2026:534, pkt 23).

49 W konsekwencji pytanie zadane przez sąd odsyłający należy uznać za dopuszczalne, z wyjątkiem części, która dotyczy braku określenia w uregulowaniach krajowych maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu marży banku.

***Co do istoty***

*Uwagi wstępne*

50 Należy podkreślić, że warunek umowy o kredyt hipoteczny ustanawiający zmienną stopę procentową zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy o kredycie hipotecznym na podstawie wskaźnika referencyjnego, w rozumieniu rozporządzenia 2016/1011, oraz stałej marży banku, analogiczny do spornego warunku umowy, był przedmiotem sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 12 lutego 2026 r. PKO BP (Kluczowy wskaźnik referencyjny) (C-471/24, zwanym dalej „wyrokiem PKO BP”, EU:C:2026:85).

51 W pierwszej kolejności, co się tyczy kwestii, czy sporny warunek umowy odzwierciedla obowiązujące przepisy ustawowe lub wykonawcze, a zatem wchodzi w zakres wyłączenia ze stosowania dyrektywy 93/13 przewidzianego w jej art. 1 ust. 2, jak twierdzi rząd polski, należy zauważyć, że w pkt 68–77 wyroku PKO BP Trybunał orzekł, iż ani przepis krajowy taki jak art. 29 ust. 2 ustawy o kredycie hipotecznym, ani postanowienie dotyczące stopy procentowej opartej na wskaźniku referencyjnym w rozumieniu rozporządzenia 2016/1011 nie mogą stać na przeszkodzie stosowaniu dyrektywy 93/13. Trybunał wyjaśnił bowiem w tych punktach, że wyjątek przewidziany w art. 1 ust. 2 tej dyrektywy nie obejmuje warunków umowy określających taką stopę procentową, stosujących, po pierwsze, przepisy, które ograniczają się do ustanowienia ogólnych ram ustalania zmiennej stopy procentowej, jeżeli strony umowy o kredyt hipoteczny nie uzgodniły stałej stopy procentowej, a po drugie, wskaźnik referencyjny, którego konstytutywne zasady dotyczące metody ustalania pochodzą od podmiotów prywatnych, to znaczy administratorów tych wskaźników, i nie mają charakteru ustawodawczego ani wykonawczego.

52 Wynika z tego, że warunek umowy o kredyt hipoteczny określający stopę procentową na podstawie wskaźnika referencyjnego WIBOR, zgodnie z przepisem krajowym, takim jak art. 29 ust. 2 ustawy o kredycie hipotecznym, nie jest objęty wyjątkiem przewidzianym w art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13.

53 W drugiej kolejności należy zauważyć, że warunek umowy określający stopę procentową w umowie o kredyt może być częścią głównego przedmiotu umowy (wyrok z dnia 26 lutego 2015 r., Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, pkt 62), w związku z czym, zgodnie z art. 4 ust. 2 tej dyrektywy, ocena nieuczciwego charakteru takiego warunku może dotyczyć określenia tego przedmiotu tylko wtedy, gdy okaże się, że nie został on wyrażony „prostym i zrozumiałym językiem”, a zatem nie spełnia tego wymogu przejrzystości.

54 Do sądu odsyłającego należy zatem zbadanie, czy sporny warunek umowy spełnia wymóg przejrzystości, a w szczególności – w przypadku gdy uzna on, że dyrektywa 2014/17 ma zastosowanie – czy BNP Paribas dopełnił obowiązków informacyjnych przewidzianych w tej dyrektywie, a zwłaszcza czy przedstawiona

przy zawieraniu umowy o kredyt przykładowa RRSO spełnia wymagania tej dyrektywy (zob. podobnie wyrok PKO BP, pkt 89, 102).

55 W przeciwnym razie do tego sądu będzie należało zbadanie, czy warunek ten ma nieuczciwy charakter w świetle art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13.

*W przedmiocie pytania prejudycjalnego*

56 Jak przypomniano w pkt 45 i 46 niniejszego wyroku, w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał powinien w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania. W tym względzie do Trybunału należy wyprowadzenie z całości informacji przedstawionych przez sąd krajowy, a w szczególności z uzasadnienia postanowienia odsyłającego, elementów prawa Unii, które wymagają wykładni w świetle przedmiotu sporu [zob. podobnie wyroki: z dnia 29 listopada 1978 r., Redmond, 83/78, EU:C:1978:214, pkt 26; z dnia 28 listopada 2000 r., Roquette Frères, C-88/99, EU:C:2000:652, pkt 18; z dnia 24 czerwca 2025 r., GR REAL, C-351/23, EU:C:2025:474, pkt 61].

57 W tych okolicznościach należy uznać, że poprzez swoje pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy warunek umowy o kredyt hipoteczny przewiduje zmienną stopę procentową opartą na wskaźniku referencyjnym, a ustawowa wysokość odsetek maksymalnych, do której ograniczone są odsetki umowne, jest również zmienna, brak maksymalnych granic wzrostu tego wskaźnika może powodować, że warunek ten ma nieuczciwy charakter.

58 W tym względzie, w celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 warunek umowy, który nie był indywidualnie negocjowany, uznaje się za nieuczciwy, jeśli wbrew wymogom dobrej wiary powoduje on znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron, ze szkodą dla konsumenta.

59 W ramach badania, którego przeprowadzenie na podstawie tego przepisu należy do sądu krajowego, do tego sądu należy ocena, w świetle wszystkich okoliczności sprawy, po pierwsze, ewentualnego nieprzestrzegania wymogu dobrej wiary, a po drugie, istnienia ewentualnej znaczącej nierównowagi na niekorzyść konsumenta w rozumieniu tego przepisu (wyrok PKO BP, pkt 112 i przytoczone tam orzecznictwo).

60 W pierwszej kolejności w odniesieniu do kwestii, w jakich okolicznościach taka nierównowaga powstaje, „stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary”, sąd krajowy powinien zbadać, w świetle motywu szesnastego dyrektywy 93/13, czy przedsiębiorca traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby taki warunek w drodze

negocjacji indywidualnych (wyrok PKO BP, pkt 113 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Kryterium to zakłada, że takie negocjacje miały miejsce z pełną znajomością rzeczy, czyli w przypadku warunku dotyczącego stopy procentowej umowy o kredyt znaczy to, że konsument był należycie poinformowany o wszystkich elementach dotyczących tej stopy procentowej i mógł oszacować potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne tego warunku dla swoich zobowiązań finansowych (zob. podobnie wyrok z dnia 12 grudnia 2024 r., Kutxabank, C-300/23, EU:C:2024:1026, pkt 129).

62 Jak wyjaśniono w pkt 55 niniejszego wyroku, badanie ewentualnego nieuczciwego charakteru spornego warunku umowy zakłada, że sąd odsyłający uznał już w ramach analizy przeprowadzonej w świetle art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, że warunek ten nie spełnia przewidzianego w nim wymogu przejrzystości.

63 Otóż ten sam wymóg przejrzystości, o którym mowa w tym przepisie, znajduje się również w art. 5 tej dyrektywy, przewidującym, że warunki umowy wyrażone na piśmie muszą być „zawsze” sporządzone prostym i zrozumiałym językiem. Jak orzekł już Trybunał, wymóg przejrzystości zawarty w pierwszym z tych przepisów ma taki sam zakres jak wymóg, którego dotyczy drugi z tych przepisów (zob. podobnie wyrok z dnia 3 października 2019 r., Kiss i CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

64 Przejrzysty charakter warunku umowy, wymagany zgodnie z art. 5 dyrektywy 93/13, stanowi jeden z czynników, które należy wziąć pod uwagę przy dokonywaniu oceny nieuczciwego charakteru tego warunku (zob. podobnie wyrok z dnia 12 grudnia 2024 r., Kutxabank, C-300/23, EU:C:2024:1026, pkt 130).

65 W konsekwencji, nawet jeśli naruszenie wymogu przejrzystości nie wystarcza samo w sobie, nadać warunkowi umowy nieuczciwy charakter [zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 13 lipca 2023 r., Banco Santander (Odniesienie do oficjalnego wskaźnika), C-265/22, EU:C:2023:578, pkt 66 i przytoczone tam orzecznictwo], to należy stwierdzić, że obowiązek informacyjny spoczywający na przedsiębiorcy zgodnie z art. 17 ust. 6 dyrektywy 2014/17 stanowi istotny i znaczący element oceny nieuczciwego charakteru spornego warunku umowy.

66 Przepis ten wymaga bowiem, aby przy zawieraniu umowy o kredyt o zmiennej stopie procentowej, która nie podlega górnym limitom, konsument był informowany o szczególnym ryzyku wynikającym z ewentualnego znacznego wzrostu tej stopy. W rezultacie art. 17 ust. 6 tej dyrektywy w związku z pkt 2 sekcji 4 części B załącznika II do tej dyrektywy przewiduje, że konsumentowi należy przekazać dodatkową RRSO, która obrazuje ewentualne ryzyka związane ze „znacznym wzrostem stopy oprocentowania kredytu”, wraz z ostrzeżeniem przypominającym, że całkowity koszt kredytu może ulec zmianie.

67 W przypadku umowy o kredyt o zmiennej stopie procentowej, która nie podlega górnym limitom, ten pkt 2 wymaga, aby kredytodawca przedstawił przykładową

RRSO w oparciu o najwyższą stopę oprocentowania kredytu na co najmniej 20 lat, a w przypadku gdy dostępne są dane potrzebne do obliczenia stopy oprocentowania kredytu na okres krótszy niż 20 lat – w najdłuższym okresie, dla jakiego dane takie są dostępne, w oparciu o, w odpowiednich przypadkach, najwyższą wartość dowolnej zewnętrznej stopy referencyjnej wykorzystanej do obliczenia stopy oprocentowania kredytu lub najwyższą wartość stopy odniesienia określonej przez właściwy organ lub Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, w przypadku gdy kredytodawca nie korzysta z zewnętrznej stopy referencyjnej.

68 Ustanowienie tych obowiązków świadczy o tym, że prawodawca Unii uznał, iż podanie do wiadomości takiego przykładu pozwala ostrzec konsumenta przed ryzykiem związanym z umową o kredyt przewidującą zmienną stopę procentową, która nie podlega górnym limitom, i tym samym umożliwia mu wyrażenie świadomej zgody przy zawieraniu umowy.

69 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że zmienna stopa procentowa przewidziana w umowie o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego nie ma wyznaczonej stałej maksymalnej granicy. O ile bowiem ta stopa procentowa nie może być wyższa od ustawowej wysokości odsetek maksymalnych, o tyle ta ostatnia jest ustalana na podstawie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego, która z natury ma zmienny charakter.

70 W rezultacie do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy ewentualne naruszenie obowiązku ciążącego na BNP Paribas na mocy dyrektywy 2014/17 wraz z innymi okolicznościami sprawy w postępowaniu głównym pozwalają na stwierdzenie, że sporny warunek umowy ma nieuczciwy charakter. W tym kontekście sąd ten powinien w szczególności zbadać, czy takie naruszenie pozbawiło konsumenta możliwości dokonania oceny ryzyka, wywołując u niego błędne wrażenie, że ryzyko to było ograniczone do 10 %, to znaczy do ustawowej wysokości odsetek maksymalnych, na podstawie której obliczono RRSO.

71 W drugiej kolejności, w celu ustalenia, czy dany warunek powoduje powstanie „znaczącej nierównowagi” wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, należy w szczególności uwzględnić przepisy prawa krajowego mające zastosowanie w braku porozumienia stron, tak aby ocenić, czy – a jeśli tak, to w jakim zakresie – umowa ta stawia konsumenta w sytuacji mniej korzystnej niż ta przewidziana przez te przepisy (wyrok PKO BP, pkt 114 i przytoczone tam orzecznictwo).

72 Sąd krajowy będzie mógł dokonać takiej oceny w drodze analizy porównawczej (zob. podobnie wyrok z dnia 26 stycznia 2017 r., Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

73 W tym względzie należy zauważyć, że w niniejszej sprawie nie podniesiono, iż sporny warunek umowny odbiega od prawa krajowego, a w szczególności od art. 359 § $2^1$ k.c., który stanowi, że wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może przekraczać ustawowej wysokości odsetek maksymalnych, to

znaczy nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych, obliczonej w szczególności na podstawie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego.

74 Odnośnie do dyrektywy 2014/17 i rozporządzenia 2016/1011 wystarczy zauważyć, że akty te nie przewidują obowiązku określenia maksymalnych granic wzrostu zmiennej stopy procentowej wskazanej w umowie o kredyt. Przeciwnie, jak wynika w szczególności z pkt 66 i 67 niniejszego wyroku, dyrektywa ta przewiduje przypadek zmiennej stopy procentowej, która nie podlega górnym limitom.

75 Ponadto brak określenia maksymalnych granic stopy procentowej w umowie o kredyt będącej przedmiotem postępowania głównego nie wydaje się obciążać konsumenta całością ryzyka związanego ze zmianą tej stopy. Jak wynika bowiem z informacji przekazanych przez sąd odsyłający, w trakcie wykonywania tej umowy o kredyt stopa procentowa zmieniała się zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść konsumenta. O ile zatem w dniu zawarcia wspomnianej umowy stopa ta wynosiła 4,4 %, o tyle wahała się ona następnie od 1,71 % do 8,92 %.

76 W rezultacie postanowienie zawarte w umowie o kredyt hipoteczny dotyczące zmiennej stopy procentowej, opartej na wskaźniku referencyjnym, w rozumieniu rozporządzenia 2016/1011, którego wysokość nie podlega górnym limitom, co do zasady nie może samo w sobie powodować znaczącej nierównowagi praw i obowiązków stron umowy ze szkodą dla konsumenta.

77 W świetle całości powyższych rozważań odpowiedź na pytanie powinna brzmieć tak, iż art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy warunek umowy o kredyt hipoteczny przewiduje zmienną stopę procentową opartą na wskaźniku referencyjnym, w rozumieniu rozporządzenia 2016/1011, a ustawowa wysokość odsetek maksymalnych, do której ograniczone są odsetki umowne, jest również zmienna, brak określenia maksymalnych granic wzrostu tego wskaźnika nie może sam w sobie powodować, że warunek ten ma nieuczciwy charakter. Do właściwego sądu krajowego należy jednak ocena tego charakteru w świetle wszystkich okoliczności sprawy poprzez zbadanie w szczególności, czy podanie konsumentowi do wiadomości przykładowej RRSO odpowiada wymogom przewidzianym w pkt 2 sekcji 4 części B załącznika II do dyrektywy 2014/17.

## W przedmiocie kosztów

78 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

**Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich**

**należy interpretować w ten sposób, że:**

**w przypadku gdy warunek umowy o kredyt hipoteczny przewiduje zmienną stopę procentową opartą na wskaźniku referencyjnym, w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014, a ustawowa wysokość odsetek maksymalnych, do której ograniczone są odsetki umowne, jest również zmienna, brak określenia maksymalnych granic wzrostu tego wskaźnika nie może sam w sobie powodować, że warunek ten ma nieuczciwy charakter. Do właściwego sądu krajowego należy jednak ocena tego charakteru w świetle wszystkich okoliczności sprawy poprzez zbadanie w szczególności, czy podanie konsumentowi do wiadomości przykładowej rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO) odpowiada wymogom przewidzianym w pkt 2 sekcji 4 części B załącznika II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniającej dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010.**

Podpisy